

který má býti zbaven svéprávnosti, s právy a povinnostmi poručníka, mohlo se řádné doručení státi jen k rukám Rudolfa K-a a nemá náhradní doručení dlužníku samému právního účinku. Ježto platební rozkaz až dosud není doručen podpůrci, nemá dosud moci exekučního titulu.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Exekuce, o niž jde, byla soudem první stolice povolena na základě platebního rozkazu vydaného v upomínacím řízení. Upomínací žaloba byla řízena proti žalovanému jako osobě svéprávné a platební rozkaz byl doručen žalovanému osobně k jeho vlastním rukám; žalovaný nepodal odpor. Rekursní soud přihlédl k okolnosti, na niž poukázal zatímní podpůrce dlužníkův v rekursu do usnesení exekuci povolujícího, že dlužníku byl již před podáním upomínací žaloby zřízen podpůrce, a zamítl exekuční návrh, dovozuje, že platební rozkaz nebyl řádně doručen a tedy nenabyl právní moci a není exekučním titulem podle § 1 čis. 3 ex. ř. Ale rekursní soud přehlédl, že řádným doručením platebního rozkazu jest rozuměti doručení odpovídající §§ 7 upom. říz. a 106 c. ř. s. K takovému doručení stačí, že platební rozkaz byl doručen k vlastní ruce žalovanému tak, jak ho označil žalobce v upomínací žalobě. Tím nabývá platební rozkaz t. zv. formální — neboli, jak Neumann ve svém komentáři praví, »zdánlivé« — pravomoci a může býti proto podkladem pro povolení exekuce (srovnej rozhodnutí čis. 1587 a 7387 sb. n. s.). Jedině způsobilým prostředkem, kterým se může uplatniti zmatečnost, a prostředkem k tomu, aby odstraněny byly účinky povolené exekuce, jest cesta naznačená v §§ 39 čis. 1 a 42 čis. 1 ex. ř. Rekurs do usnesení povolujícího exekuci nepřichází tu v úvahu.

Čís. 8267.

Vzdala-li se manželka úmluvou před válkou nároku na zvýšení výživného, nemůže se domáhati zvýšení vzhledem k nastalému stáří a k nemoci, ovšem ale z důvodu změny drahotných poměrů způsobené válkou.

(Rozh. ze dne 31. srpna 1928, Rv II 125/28.)

Při dobrovolném rozvodu manželství od stolu a lože roku 1904 zavázal se manžel platiti manželce 60 K měsíčně, při čemž se manželka vzdala nároku na zvýšení výživného. Žalobu, již domáhala se roku 1927 manželka na manželi placení výživného 500 Kč měsíčně, procesní soud první stolice zamítl. Odvolací soud uznal žalovaného povinným, by platil žalobkyni 400 Kč měsíčně. D ů v o d y: Odvolání jest opodstatněné. Soud první stolice vychází ze správného právního názoru, který je ve shodě s judikaturou i literaturou, že jest smlouvy o placení výživného vykládati jako uzavřené s doložkou rebus sic stantibus a že jest přihlížeti při jejich výkladu k takovým podstatným změnám

nám poměrů, s nimiž strany, uzavírajíce smlouvu, nemohly počítati. Zásadu tuto uznává ostatně i žalovaný v odvolacím sdělení. Se soudem první stolice nelze však souhlasiti potud, že zabýval se toliko otázkou výdělkové způsobilosti žalobkyně a vyloučil její nárok na zvýšení výživného proto, že žalobkyně s úbytkem výdělečné schopnosti následkem stáří a případných nemocí musila počítati; žalobkyně však již v žalobě dovolávala se k odůvodnění svého nároku na zvýšení výživného také změněných drahotných poměrů, které nastaly od roku 1904 a které v tom rozsahu, jak byly způsobeny válkou, strany předvídati nemohly. Nemá pravdu žalovaný, že tento právní důvod a tato skutečnost jsou pro odvolací řízení nepřipustnou novotou, a nelze s ním souhlasiti ani v názoru, že by k valorisaci nároků, jmenovitě pokud jde o smlouvy o výživném, bylo potřeba teprve zvláštního valorisačního zákona. Soud prvé stolice tedy pochybil, nepřihlížev k těmto mimořádným poměrům, způsobeným válkou, ačkoli změnu tu i její dosah lze považovati za notorickou a nepotřebující důkazu. Soud odvolací vzhledem k tomu uznává v zásadě nárok žalobkyně na přiměřené zvýšení výživného, které po rozumu § 273 c. ř. s. uznává penízem 400 Kč přiměřeným částce 60 K z roku 1904, kdy smlouva byla uzavřena. Při tom nelze přihlížeti k okolnostem, jež na svou obranu uvádí žalovaný; jeť úplně nerozhodné, z jakého motivu se k placení výživného zavázal, šlo-li u něho o akt liberality či o jiné důvody, a správně uvádí soud první stolice, že otázku zavinění nelze nyní uváděti znovu na přetřes, protože jde o výklad pevné smlouvy, z níž pro žalobkyni vyplynul určitý nárok, pro žalovaného pak závazek. Neprávem poukazuje žalovaný k dopisu žalobkyně ze dne 19. března 1920, protože jeho obsah je nerozhodný, pokud by šlo o motiv žalovaného při uzavírání smlouvy — o čemž již bylo pojednáno — a protože obsah jeho nelze vykládati ani tak, že se v něm žalobkyně pro budoucnost vzdala bezvýhradně a určitě svého nároku na zvýšení výživného. Žalovaný zavázal se k placení 60 K bezvýhradně, jmenovitě neučinil výhrady ve spojení se svými majetkovými poměry a se svými příjmy; zavázal se tedy k tomu, že bude smluvenou částku platiti za všech okolností bez ohledu na případné ztenčení majetku neb úbytek příjmu pensí, ačkoliv s takovými okolnostmi mohl a měl zajisté počítati, kdyžtě jeho závazek nebyl časově omezen. Proto by nepadalo na váhu ani to, že jest se mu nyní starati ještě o druhou rozvedenou manželku. Rozhodnou je tedy jenom relace mezi hodnotou předválečné K — deset let před vypuknutím světové války — a mezi Kč v době nynější, nikoli však příjem, z něhož snad žalobkyně vycházela, ačkoli se odvolání již o vedlejších příjmech žalovaného nezmiňuje. O tom nemůže býti zajisté sporu, že oněch 60 K v roce 1904 podle úmyslu stran i podle tehdejších drahotných poměrů poskytovalo žalobkyni o něco více než zrovna nejnutnější potřeby k výživě a že peníz 60 Kč k tomuto účelu daleko nevystačuje, kdyžtě žalovaný sám v odvolání pro sebe k tomuto účelu vyžaduje nejméně oněch 1280 Kč, jež mu zbývají po zaplacení částky potřebné pro druhou manželku.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalovaného.

D ů v o d y:

Původní nárok žalobkyně na vyživovací příspěvky jest opřen o důvod smluvní a jest se proto obíratí otázkou, zda žádost o jejich zvýšení má oporu v notářském spisu. Soud dovolací sdílí názor soudu odvolacího, že i smír notářským spisem ujednaný byl uzavřen s výhradou, že se tehdejší hospodářské poměry podstatně nezmění, a poukazuje se na zcela případné důvody napadeného rozsudku, které jsou jak po skutkové tak i po právní stránce správné. Okolnost, že se žalobkyně vzdala v notářském spisu každého dalšího nároku proti svému manželi z důvodu placení výživného, nemá ten význam, jaký jí dává žalovaný, že totiž žalobkyně nemůže požadovati zvýšení výživného z důvodu změněných drahotných poměrů. Vzdání se žalobkyně lze podle § 914 obč. zák., přihlížejíc k pravidlům poctivého styku, vykládati jen tak, že se jím vzdala, činiti nárok na zvýšení výživného z důvodů kotvících v okolnostech, s nimiž mohla a měla počítati. Proto správně podotýká odvolací soud, že při posuzování žalobního nároku nelze bráti v úvahu ani nezpůsobilost žalobkyně k práci ani zvýšení jejích potřeb pro pokročilý věk a pro nemoce. Nelze však smlouvu vykládati tak, že se žalobkyně svým projevem v notářském spisu vzdala i nároku na zvýšení výživného z důvodů vyvěrajících z okolností, na něž nemohla vůbec myslet a jež nemohla předvídati. Takovými okolnostmi jsou i mimořádné hospodářské poměry vyvolané válkou. Opírá-li žalobkyně o ně žalobní nárok, jest zajisté v právu a posoudil také odvolací soud správně případ s hlediska právního, když z důvodu toho žalobě vyhověl.

Čís. 8268.

Věděl-li majitel směnky, že směnka sloužila ku krytí úvěru a že přijatel zaplatil úvěr za držitele směnky, a přes to směnku na sebe převédl, by jí dále použil, jednal obmyslně a lze i proti němu vznést s úspěchem námitku placení.

(Rozh. ze dne 31. srpna 1928, Rv II 495/28.)

K námitkám žalovaného procesní soud první stolice směněčný platební příkaz zrušil. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Soud odvolací má zjištěno, že žalující strana ze směnky samé věděla, že směnka sloužila ke krytí úvěru a že akceptant směnky úvěr za vydatele držiteli směnky zaplatil, neboť to bylo na směnce červeným inkoustem napsáno a to peněžním ústavem, záložnou v K. Od Dr. N-a věděla banka, že směnka došla beze škrtnutí a že K. sám poznámku dodatečně škrtnul. Žalující strana tedy nebyla bezelstnou držitelkou směnky. Tím jest prokázáno, že sporná směnka byla zaplacená a že žalující strana o tom věděla.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.